

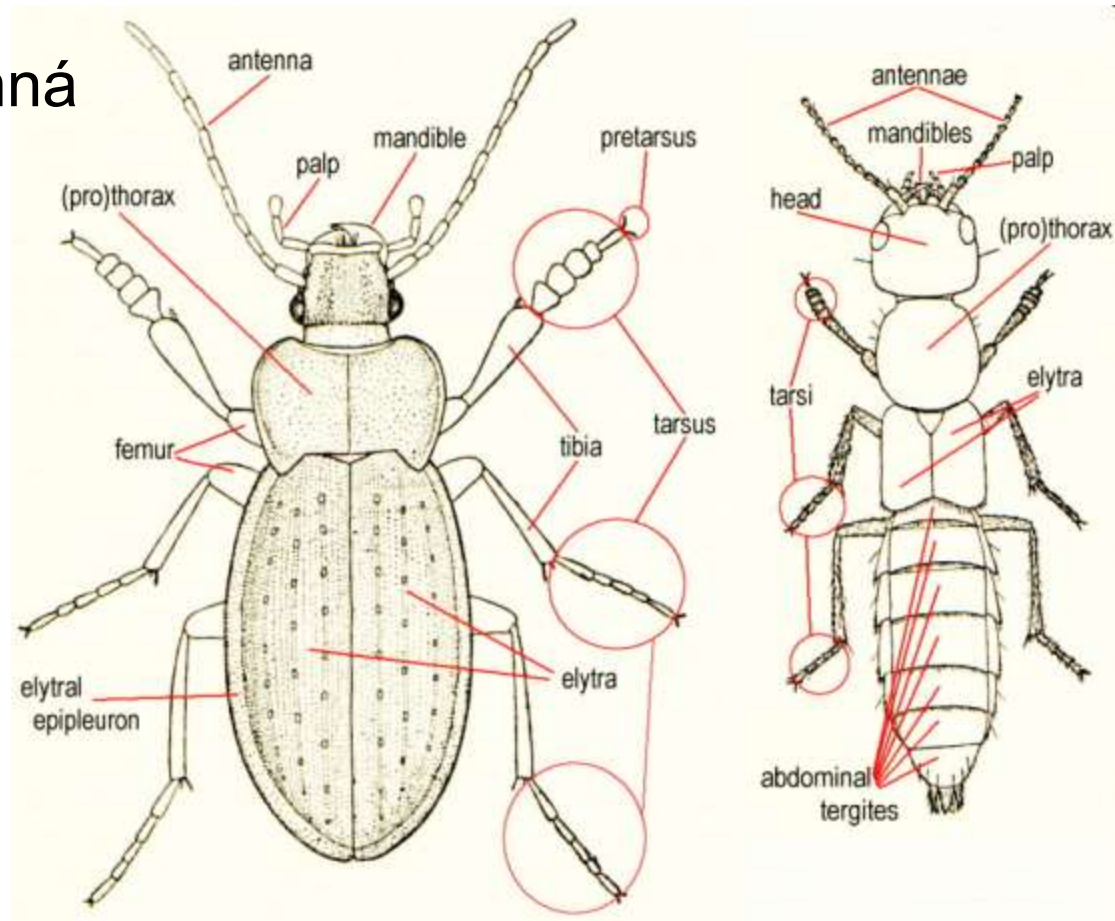
Coleoptera - brouci

Připravil RNDr. Lukáš
Sekerka, PřF JU

charakteristika

- prothorax volně pohyblivý
- krovky + křídla
- tykadla max. 11-členná
- kousací ústní ustrojí

diverzita

- celosvětově: 400 000 druhů
- Palearkt: 100 000 druhů
- Evropa: 20 000 druhů
- CZ+SK: 6900 druhů
  - Staphylinidae 1400
  - Curculionidae 1100

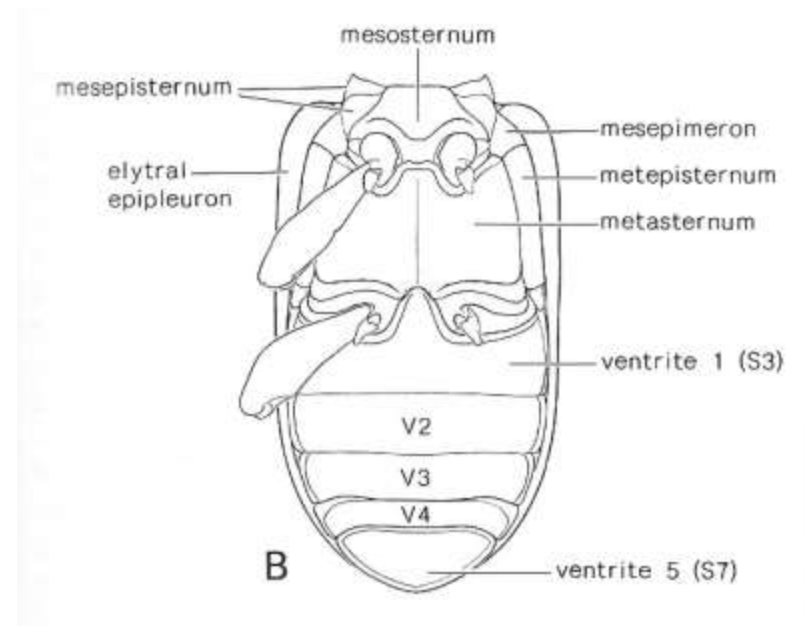
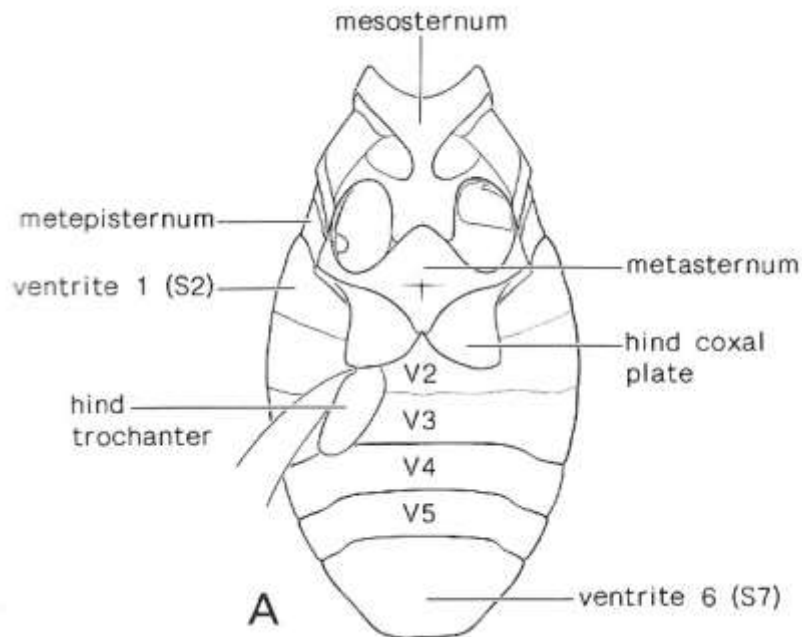
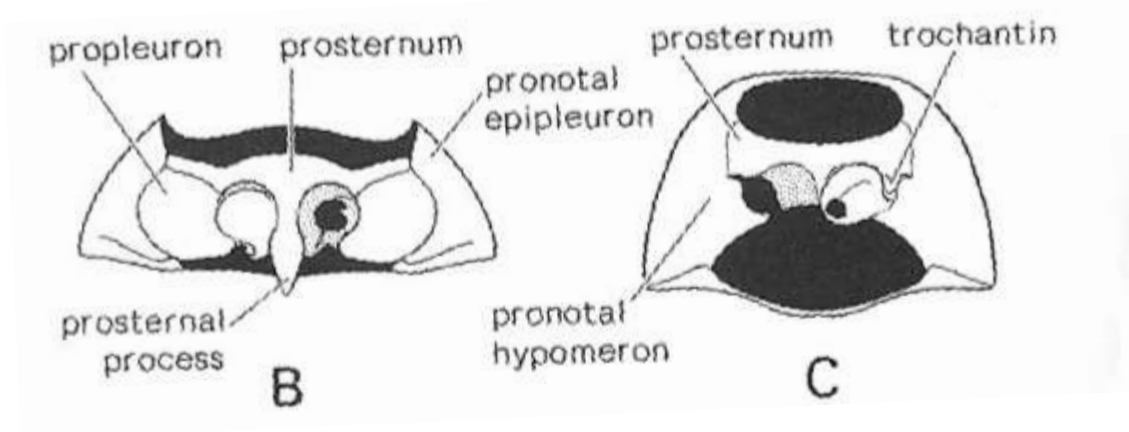
diverzita

- Curculionidae 64 000
- Staphylinidae 46 000
- Carabidae 40 000
- Chrysomelidae 35 000
- Scarabaeidae 30 000
- Cerambycidae, Tenebrionidae 20 000

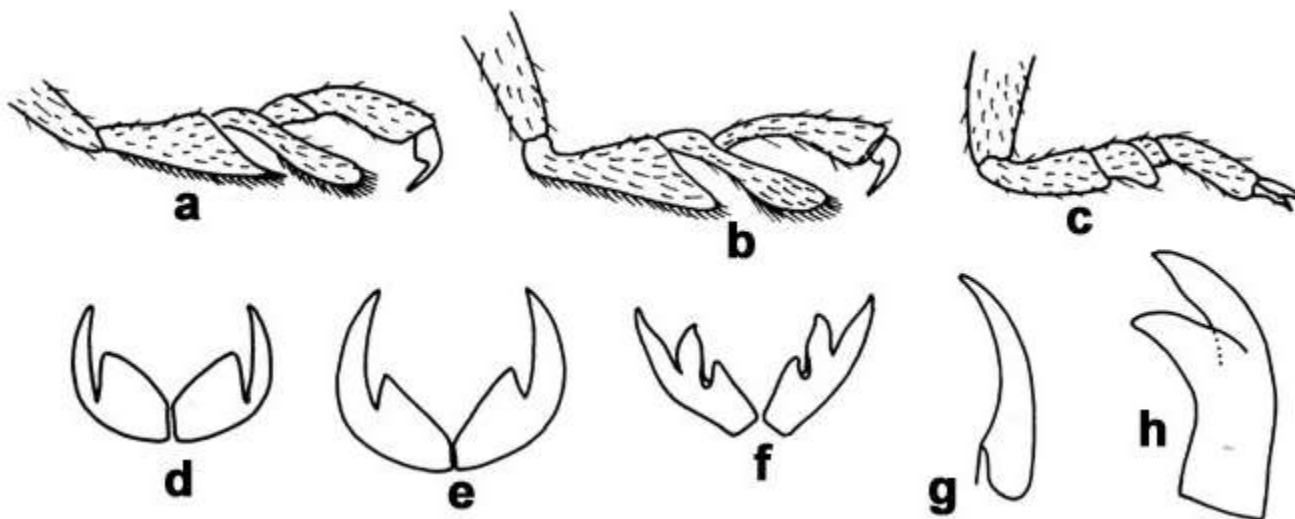

klasifikace

- Archostemata
- Adephaga
- Myxophaga
- Polyphaga

chodidla a drápky

Archostemata

- primitivní, nejvíce podobní prvním broučím fosíliím (250 MY)
- abdominální články volné
- 5/37
- Crowsoniellidae (1; E: Itálie) ☹️ ■
  - *Crowsoniella relictata* Pace, 1975
- Cupeidae (30; AM, AUS) 😊
- Jurodidae (1; Rusko-dálný východ) ☹️
- Micromalthidae (1; NA) 😊
  - *Micromalthus debilis* LeConte, 1878
- Ommatidae (3 *Omma* AUS; 2 *Tetraphalerus* SA) ☹️

Micromalthus debilis

Crowsoniella relictata

Tetrphalerus wagneri

Myxophaga

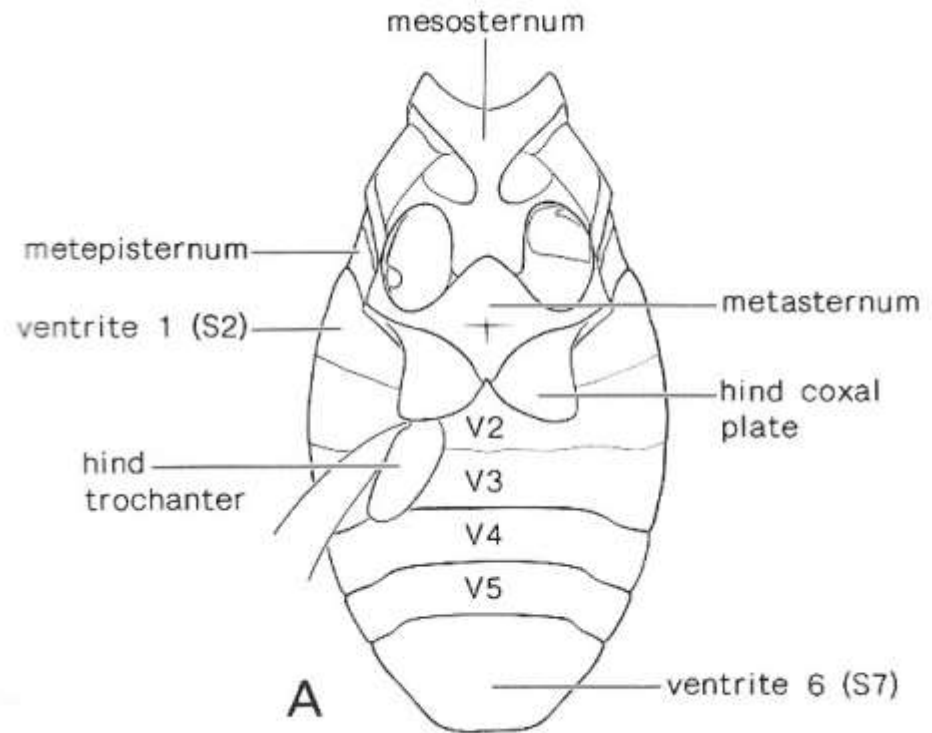
- pouze 3 abdominální sterna
- 4/65
- vodní i terestričtí
- živí se pravděpodobně řasami
- v ČR pouze jediný zástupce
  - Sphaeriusidae 🚫
  - velikost 0.7 mm
  - na písčinatech u vody

Sphaerius acaroides
Waltl, 1838

Adephaga

- 3 abdominální sterna srostlá
- 10-11/50 000
  - **Carabidae** 😊
  - **Rhysodidae** 😞
  - **Gyrinidae** 😊
  - **Haliplidae** 😊
  - **Noteridae** 😊
  - **Hygrobiidae** 😞
  - **Dytiscidae** 😊

Carabidae - střevlíkovití 😊

- ca 40 000 druhů
- v ČR ca 600 druhů
- primárně draví
- nitkovitá tykadla
- dlouhé běhavé nohy
- 15 podčeledí
  - Cicindelinae
  - Paussinae

Carabidae

Calosoma sycophanta
Linnaeus, 1758

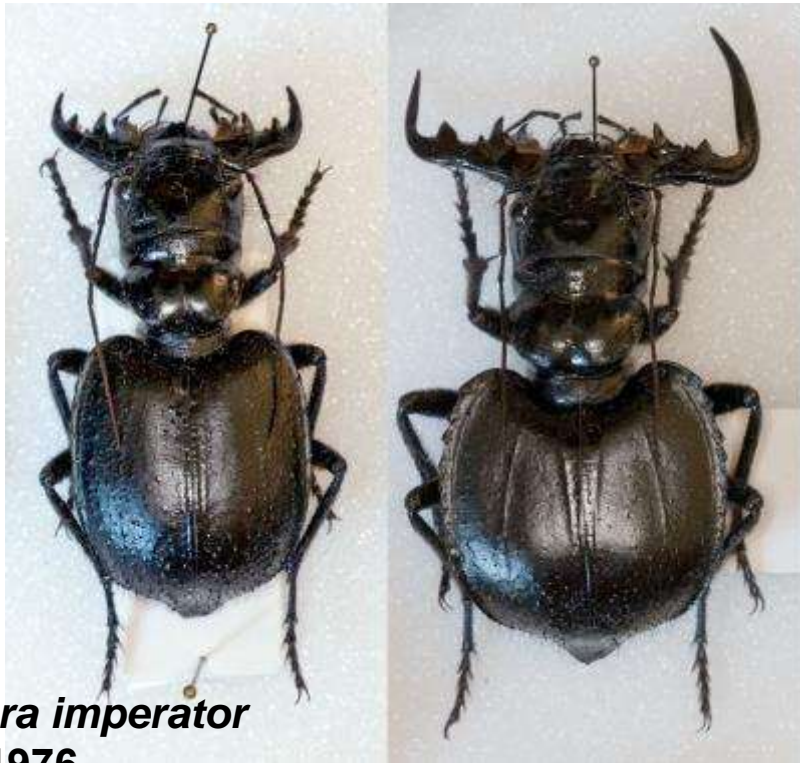
Lebia chlorocephala
(Hoffmann, 1803)

Mormolyce phyllodes
Hagenbach, 1825

Cicindelinae - svižníci

- ca 3000 druhů, 8 v ČR
- nejrychlejší běžci mezi brouky – až 5.6 km/hod

Manticora imperator
Mareš, 1976

Cicindela campestris
Linnaeus, 1758

Paussinae

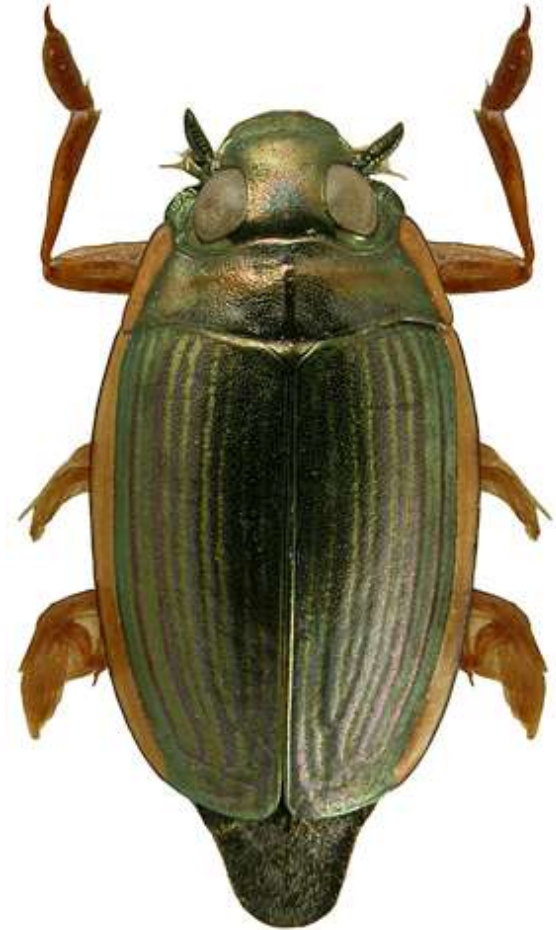
Rhysodidae

- ca 330 druhů
- v ČR 1 druh
  - *Rhysodes sulcatus* (Fabricius, 1787)
- v tlejícím dřevě se živí hlenkami
- moniliformní tykadla
- krátké nohy

Gyrinidae - vírníkovití 😊

- ca 900 druhů, 11 v ČR
- pouze vodní
- zejména tropičtí
- výrazná modifikace:
  - nohy
  - tykadla
  - oči (pozorují zároveň nad i pod hladinou)

Aulonogyrus concinnus
(Klug, 1834)

Haliplidae - plavčíkovití 😊

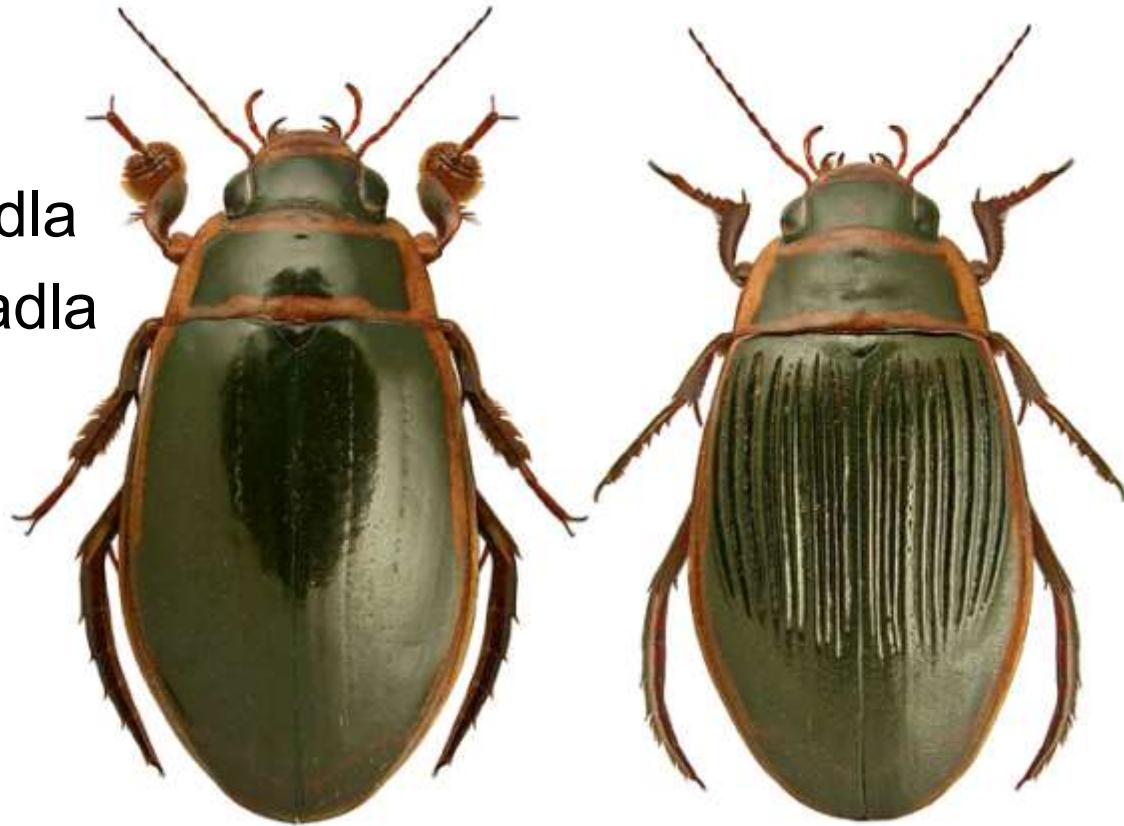
- ca 200 druhů, 18 v ČR
- pouze vodní
- zejména holarktická čeleď
- dlouhé nohy
- zvětšené destičky zadních kyčlí (ukládání vzduchu)

Haliplus lineatocollis
(Marsham, 1802)

Dyticidae - potápníkovití 😊

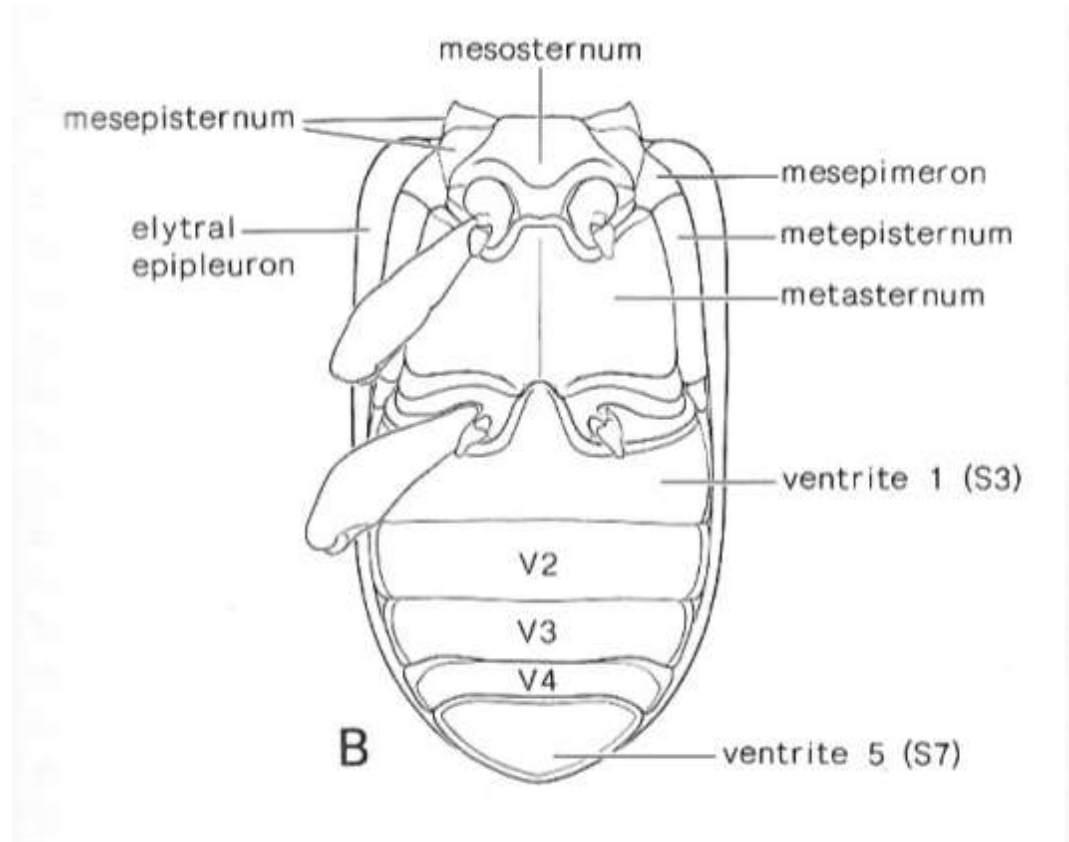
- ca 3000 druhů, 130 v ČR
- výhradně vodní
- plovavé nohy
- dlouhá nitkovitá tykadla
- krátká nitkovitá makadla

Dytiscus marginallis
Linnaeus, 1758

Polyphaga

- většinou 5 sternitů
- 144/350 000
- 5 infrařádů
- 17 nadčeledí

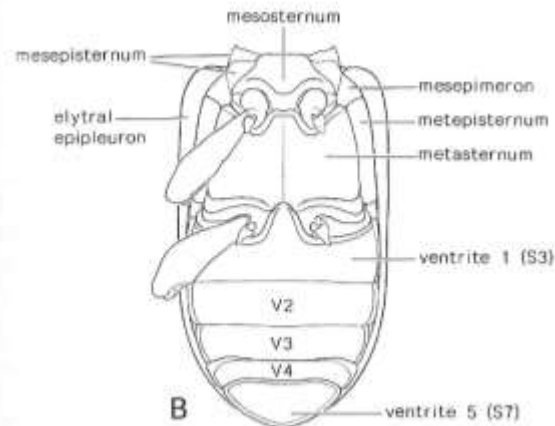
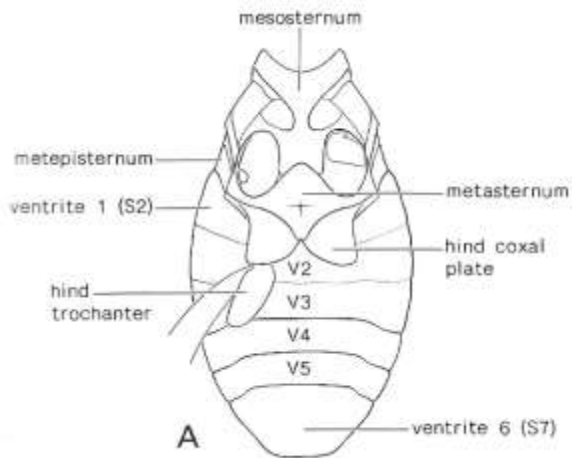

klasifikace Polyphaga

- Staphyliniformia
  - Histeroidea
  - Hydrophiloidea
  - Staphylinoidea
- Scarabaeiformia
  - Scarabaeoidea
- Elateriformia
  - Buprestoidea
  - Byrrhoidea
  - Dascilloidea
  - Elateroidea
  - Scirtoidea
- Bostrichiformia
  - Derodontoidea
  - Bostrichoidea
- Cucujiformia
  - Cucujoidea
  - Cleroidea
  - Lymexyloidea
  - Tenebrionoidea
  - Chrysomelidea
  - Curculionoidea

Hydrophilidae - vodomilovití 😊

- ca 2800 druhů, v ČR 132
- vodní i terestričtí
- krátká paličkovitá tykadla
- dlouhá nitkovitá makadla

Hydrochara caraboides
(Linnaeus, 1758)

Hydrophilidae - zástupci

Laccobius bipunctatus
(Fabricius, 1775)

Hydrophilinae

Cercyon convexiusculus
Stephens, 1829

Hydrophilinae

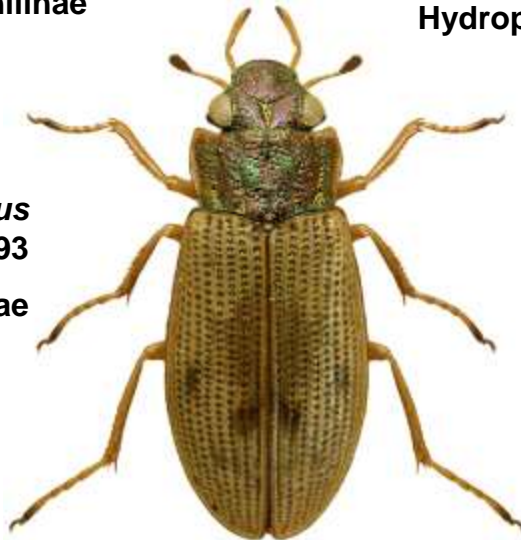

Sphaeridium scarabaeoides
(Linnaeus, 1758)

Sphaeridiinae

Helophorus griseus
Herbst, 1793

Helophorinae

Hydrochus crenatus
(Fabricius, 1792)

Hydrochinae

Histeridae - mršníkovití 😊

- ca 3800 druhů, 90 v ČR
- lomená tykadla + velký scapus
- holeně lištovité

Hister quadrimaculatus
Linnaeus, 1758

Silphidae - mrchožroutovití 😊

- 175 druhů, 24 v ČR
- paličkovitá tykadla
- zploštělé tělo
- protažená hlava

Oiceoptoma thoracicum
(Linnaeus, 1758)

Nicrophorus vespilloides
Herbst, 1783

Staphylinidae - drabčíkovití 😊

- ca 46 000, 1800 v ČR
  - včetně Pselaphinae (hmatavci)
- zkrácené krovky

Bryaxis nodicornis
(Aubé, 1833)

Claviger testaceus
Preysslner, 1790

Staphylinus caesareus
Cederhjelm, 1798

Passalidae - vrzounovití 😊

- ca 500 druhů
- téměř výhradně tropičtí
- lamelovitá tykadla
- uniformí

Lucanidae - roháčovití 😊

- ca 1200 druhů, 7 v ČR
- lamelovitá tykadla
- velké mandibuly

Aesalus scarabaeoides
(Panzer, 1794)

Sinodendron cylindricum
(Linnaeus, 1758)

Lucanus cervus
(Linnaeus, 1758)

Trogidae 😊

- ca 300 druhů, 7 v ČR
- 10 členná tykadla s tříčlennou paličkou

Trox sabulosus
(Linnaeus, 1758)

Geotrupidae - chrobákovití 😊

- ca 600 druhů, 9 v ČR
- 11 článková tykadla s tříčlánekovou paličkou

Typhaeus typhoeus
(Linnaeus, 1758)

Trypocopris vernalis
(Linnaeus, 1758)

Scarabaeidae - vrbounovití 😊

- ca 30 000 druhů, 180 v ČR
- tykadla 8-9 členná
- množství různorodých podčeledí

Scarabaeus sacer
Linnaeus, 1758

Scarabaeidae: Aphodiinae 🌱

hnojníci

- tykadla devítičlenná s tříčlennou paličkou
- koprofágní či detritivorní
- nejpočetnější rod čeledi v ČR

Aphodius scrutator
(Herbst, 1789)

Scarabaeidae: Scarabaeinae 😊

vrbouni

- tykadla 8-9 členná s tříčlennou paličkou
- koprofágní
- péče o potomstvo

Sisyphus schaefferi
(Linnaeus, 1758)

Scarabaeidae: Melolonthinae 😊 chrousti

- tykadla s lesklou paličkou
- samci mají zpravidla mohutnější tykadla než samice
- chodidla s dvěma stejnými drápkami

Pollyphyla fullo
(Linnaeus, 1758)

Scarabaeidae: Rutelinae 😊

- tykadla s lesklou paličkou
- drápky na chodidlech asymetrické

Phyllopertha horticola
(Linnaeus, 1758)

Scarabaeidae: Dynastinae 😊

nosorožící

- hlava samců s rohovitým výběžkem

Oryctes nasicornis
(Linnaeus, 1758)

Scarabaeidae: Cetoniinae 😊

zlatohlávci

- krovky vykrojené za ramena

Trichius fasciatus
(Linnaeus, 1758)

Valgus hemipterus
(Linnaeus, 1758)

Cetonia aurata
(Linnaeus, 1761)

Scirtidae - mokřadníkovití 😊

- ca 1000 druhů, 20 v ČR
- krovky ochlupené, slabě sklerotizované

Cyphon ochraceus
Stephens, 1830

Scirtes orbicularis
(Panzer, 1793)

Dascillidae - květníkovití 😊

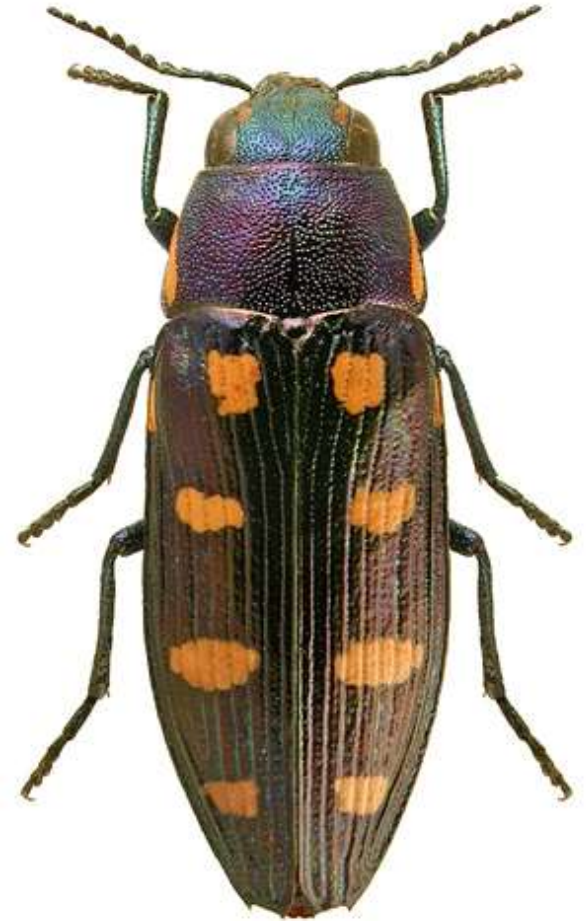
- ca 80 druhů, 1 v ČR

Dascillus cervinus
(Linnaeus, 1758)

Buprestidae - krascovití 😊

- ca 16 000, 110 v ČR
- kovově zbarvení
- podlouhle oválné tělo
- tykadla krátká, často pilovitá

Buprestis octoguttata
Linnaeus, 1767

Buprestidae

Agrilus biguttatus
(Fabricius, 1776)

Anthaxia salicis
(Fabricius, 1776)

Chalcophora mariana
(Linnaeus, 1758)

Trachys minuta
(Linnaeus, 1758)

Byrrhidae - vyklenutcovití 😊

- ca 300 druhů, 28 v ČR
- především mírný pás severní polokoule
- lamelovité holeně + drážky na spodu těla

Byrrhus luniger
Germar, 1817

Elmidae - vodnářovití 😊

- ca 1200 druhů, 20 v ČR
- velmi dlouhá chodidla
- v rychle tekoucích potocích a řekách
- dýchají plastronem
- herbivorní či detritivorní

Elmis aenea
(Müller, 1806)

Heteroceridae - nerovnočlencovití 😊

- ca 400 druhů, 9 v ČR
- zploštělé tělo
- velké mandibuly + velmi krátká tykadla
- lamelovité holeně
- detritivorní, občas draví

Heterocerus obsoletus
Curtis, 1828

Eucnemidae - dřevomilovití 😊

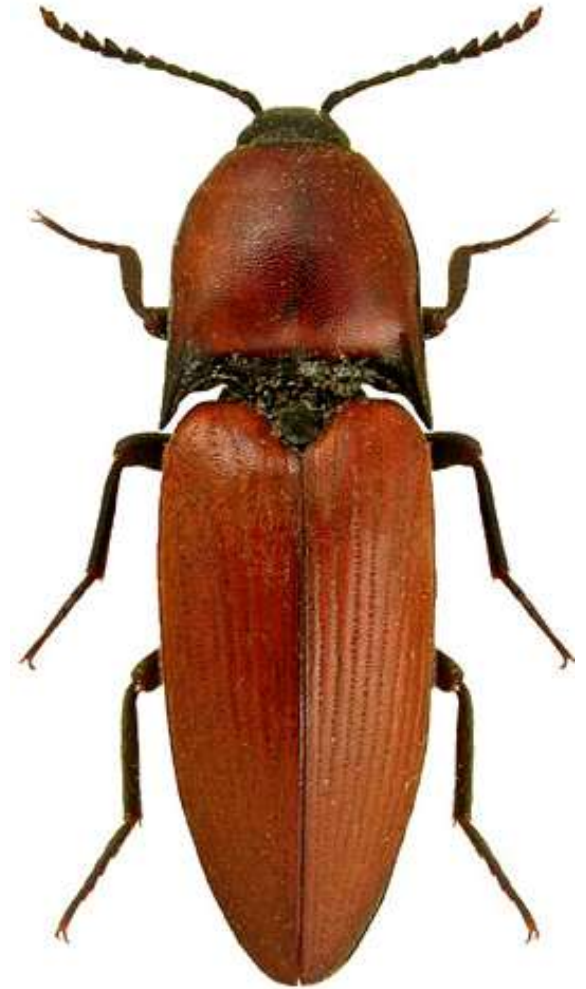
- ca 1600 druhů, 16 v ČR
- podobní Elateridae, ale nemají světlou spojovací blánu mezi 4. a 5. sternem
- vázaní původní lokality

Melasis buprestoides
(Linnaeus, 1761)

Elateridae - kovaříkovití 😊

- ca 10 000 druhů, 150 v ČR
- štít vybíhá v ostré hroty
- vývoj ve dřevě, půdě či bylinách

Elater ferrugineus
Linnaeus, 1758

Elateridae: *Pyrophorus* spp.

Lycidae - dlouhoústcovití 😊

- ca 4500 druhů, 7 v ČR
- převážně tropická čeleď
- hlava protažená v rostrum
- krovky s žebry
- výstražné zbarvení

Pyropterus nigroruber
(De Geer, 1774)

Lampyridae - světluškovití 😊

- ca 2000 druhů, 3 v ČR
- převážně tropičtí
- Bioluminiscence
- samice apterní, někdy i samci

Lampyris noctiluca
(Linnaeus, 1767)

Cantharidae - páteříčkovití 😊

- ca 5100 druhů, 90 v ČR
- málo sklerotizovaní
- dlouhá tykadla a nohy

Cantharis fusca
Linnaeus, 1758

Dermestidae - kožojedovití 😊

- ca 1000 druhů, 40 v ČR
- tykadla s paličkou
- krovky se šupinkami nebo ochlupené
- hlava mezi zadním okrajem očí s jedním jednoduchým očkem, které bývá kryté šupinkami
- zadní kyčle se stehenními kryty

Anthrenus scrophulariae
(Linnaeus, 1758)

Dermestes lardarius
Linnaeus, 1758

Bostrichidae - korovníkovití 😊

- ca 600 druhů, 11 v ČR
- poslední tři články tykadel rozšířené
- zadní kyčle silně sblížené a bez stehenních krytů
- tělo válcovité, štít hrbolatý

Bostrichus capucinus
(Linnaeus, 1758)

Anobiidae - červotočovití 😊

- ca 2600 druhů, 86 v ČR
- včetně vrtavcovitých (Ptininae)
- tykadla pilovitá nebo hřebenitá
- štít hrbolatý
- tělo oválné nebo kulaté pokryté šupinkami nebo chlupy

Ptinus raptor
Sturm, 1837

Anobium punctatum
(DeGeer, 1774)

Lymexylidae - lesanovití 😊

- ca 50 druhů, 2 v ČR
- převážně tropičtí
- tělo velmi podlouhlé, válcovité
- krovky často zkrácené
- velké oči
- čelistní makadla samců zvětšená

Elateroides dermestoides
(Linnaeus, 1761)

Cleridae - pestrokrovečnickovití 😊

- ca 3500 druhů, 21 v ČR
- tykadla s paličkou
- velké oči
- tělo dlouze ochlupené
- pestře zbarvení

Necrobia violacea
(Linnaeus, 1758)

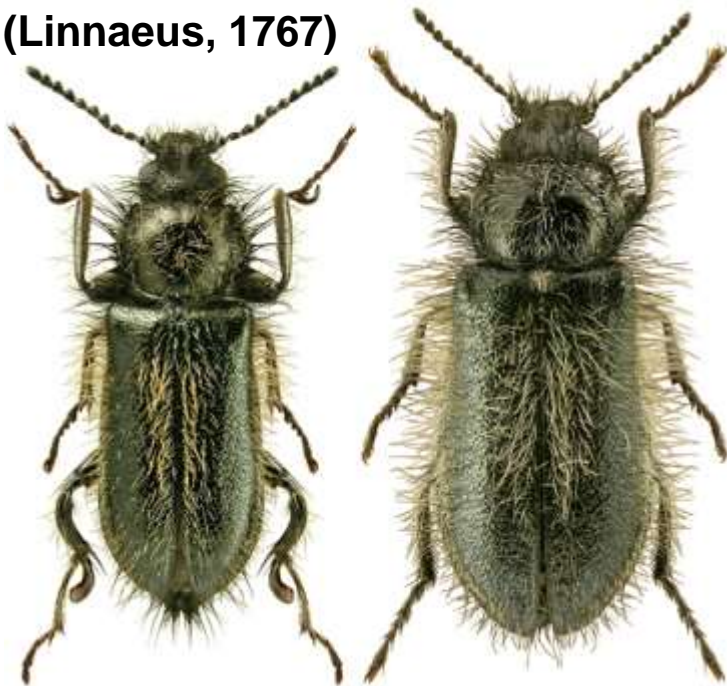

Thanasimus formicarius
(Linnaeus, 1758)

Melyridae - bradavičníci 😊

- ca 5000 druhů, 50 v ČR
- málo sklerotizovaní
- často kovově zbarvení

Enicopus hirtus
(Linnaeus, 1767)

Malachius aeneus
(Linnaeus, 1758)

Dolichosoma lineare
(Rossi, 1794)

Nitidulidae - lesknáčkovití 😊

- ca 3000 druhů, 130 v ČR
- tykadla s výraznou paličkou
- holeně lištovité
- 4. tarsomera malá
- tarsi zespod bez lalůček

Glischrochilus quadripunctatus
(Linnaeus, 1758)

Meligethes ruficornis
(Marsham, 1802)

Cucujidae - lesákovití 😊

- ca 40 druhů, 4 v ČR
- silně zploštělé tělo
- moniliormí tykadla
- trojúhelníkovitá hlava

Cucujus cinnaberinus
(Scopoli, 1763)

Erotylidae - trojáčovití 😊

- ca 2500 druhů, 12 v ČR
- převážně tropičtí
- poslední tři antenomery rozšířené
- chodidla pětičlenná

Cypherotylus dromedarius
Lacordaire

Triplax aenea
(Schaller, 1783)

Byturidae - malinovníkovití 😊

- ca 15 druhů, 2 v ČR
- paličkovitá tykadla
- tělo hustě ochlupené
- pětičlenná chodila

Byturus tomentosus
(DeGeer, 1774)

Endomychidae - pýchavkovníkovití 😊

- ca 1300 druhů, 9 v ČR
- zejména tropičtí
- paličkovitá tykadla
- chodidla 3- nebo 4-členná

Endomychus coccineus
(Linnaeus, 1758)

Coccinellidae - slunéčkovití 😊

- ca 5000 druhů, 83 v ČR
- tělo kruhového nebo široce oválného obrysu
- krovky silně klenuté
- tykadla krátká

Anatis ocellata
(Linnaeus, 1758)

Scymnus interruptus
(Goeze, 1777)

Latridiidae - hlodníkovití 😊

- ca 500 druhů, 70 v ČR
- drobní (1-3 mm)
- tykadla s paličkou
- štít mnohem užší než krovky

Latridius hirtus
Gyllenhal, 1827

Ciidae - 😊

- ca 550 druhů, 40 v ČR
- chodidlové články 5-5-4
- tykadla s paličkou
- drobní (1-4 mm)

Cis comptus
Gyllenhal, 1827

Melandryidae - lencovití 😊

- ca 450 druhů, 30 v ČR
- chodidlové články 5-5-4
- tykadla s paličkou nebo nitkovitá
- protáhlé tělo
- dlouhé nohy

Serropalpus barbatus
(Schaller, 1783)

Orchesia fusiformis
Solsky, 1871

Mordelidae - hrotařovití 😊

- ca 2300 druhů, 60 v ČR
- chodidlové články 5-5-4
- tělo protáhlé, zadeček vybíhá v hrot

Mordellistena perroudi
Mulsant, 1856

Rhipiphoridae - vějířníkovití 😊

- ca 400 druhů, 3 v ČR
- chodidlové články 5-5-4
- hřebenitá tykadla
- často redukované krovky

Pelecotoma fennica
(Paykull, 1799)

Metoecus paradoxus
(Linnaeus, 1760)

Tenebrionidae - potemníkovití 😊

- ca 20 000 druhů, 90 v ČR
- chodidlové články 5-5-4
- tvarově různorodí
- nitkovitá nebo pilovitá tykadla

Tenebrio molitor
Linnaeus, 1758

Blaps mortisaga
(Linnaeus, 1758)

Tenebrionidae: zástupci

Omophlus pubescens
(Linnaeus, 1758)

Alleculinae

Lagria hirta
(Linnaeus, 1758)

Lagriinae

Bolitophagus reticulatus
(Linnaeus, 1767)

Diaperis boleti
(Linnaeus, 1758)

Oedemeridae - stehenáčoví 😊

- ca 1500 druhů, 26 v ČR
- chodidlové články 5-5-4
- nitkovitá tykadla
- často ztluštělá zadní stehna samců

Oedemera flavipes
(Fabricius, 1792)

Meloidae - majkovití 😊

- ca 3000 druhů, 23 v ČR
- chodidlové články 5-5-4
- trojúhelníkovitá hlava
- nitkovitá tykadla

Lytta vesicatoria
(Linnaeus, 1758)

Meloe violaceus
Marsham, 1802

Pyrochroidae - červenáčkovití 😊

- ca 130 druhů, 3 v ČR
- chodidlové články 5-5-4
- hřebenitá tykadla
- trojúhelníkovitá hlava
- měkké krovky

Pyrochroa coccinea
(Linnaeus, 1760)

Anthicidae - květníkovití 😊

- ca 3000 druhů, 23 v ČR
- chodidlové články 5-5-4
- málo sklerotizovaní
- nitkovitá tykadla
- saprofágní

Anthicus antherinus
(Linnaeus, 1760)

Notoxus monoceros
(Linnaeus, 1760)

Cerambycidae - tesaříkovití 😊

- ca 20 000 druhů, 220 v ČR
- chodidla 4-členná, článek 3 dvojlaločný
- velmi dlouhá tykadla
- tělo oválné, ke konci zúžené
- holeně se dvěma trny

Prionus coriarius
(Linnaeus, 1758)

Cerambycidae: zástupci

Spondylis buprestoides (Linnaeus, 1758) *Plagionotus detritus* (Linnaeus, 1758) *Molorchus minor* (Linnaeus, 1758)

Acanthocinus aedilis (Linnaeus, 1758)

Chrysomelidae - mandelinkovití 😊

- ca 35 000 druhů, 600 v ČR
- chodidla 4-členná, článek 3 dvojlaločný
- tykadla normální
- holeně bez trnů

Chrysomela populi
Linnaeus, 1758

Chrysomelidae: zástupci

SAGRINAE 😊

Sagra boqueti
Lesson, 1831

BRUCHINAE 😊

Bruchus affinis
Frölich, 1799

DONACIINAE 😊

Donacia aquatica
(Linnaeus, 1758)

Chrysomelidae: zástupci

CRIOCERINAE 😊
Lilioceris lili
(Scopoli, 1763)

CASSIDINAE 😊
Hispa atra
Linnaeus, 1767

CASSIDINAE 😊
Cassida atrata
Fabricius, 1787

Chrysomelidae: zástupci

CHRYSOMELINAE 😊
Chrysolina cerealis
(Linnaeus, 1767)

GALERUCINAE 😊
Galeruca tanacetii
(Linnaeus, 1758)

ALTICINAE 😊
Crepidodera aurea
(Geoffroy, 1785)

Chrysomelidae: zástupci

CRYPTOCEPHALINAE 😊

Cryptocephalus primarius
Harold, 1872

EUMOLPINAE 😊

Bromius obscurus
(Linnaeus, 1758)

Anthribidae - větevničkovití 😊

- ca 4000 druhů, 23 v ČR
- chodidla 4- nebo 5-členná s malým 4. článkem
- hlava noscovitě prodloužená
- tykadla nelomená

Bruchela suturalis
(Fabricius, 1792)

Tropideres dorsalis
(Gyllenhal, 1813)

Attelabidae - zobonoskovití 😊

- ca 4500 druhů, 32 v ČR
- chodidla 4- nebo 5-členná s malým 4. článkem
- hlava noscovitě prodloužená
- tykadla nelomená

Rhynchites auratus
(Scopoli, 1763)

Brentidae - dlouhanovití 😊

- ca 5000 druhů, 120 v ČR
- chodidla 4- nebo 5-členná s malým 4. článkem
- tykadla nitkovitá nebo s paličkou, nelomená

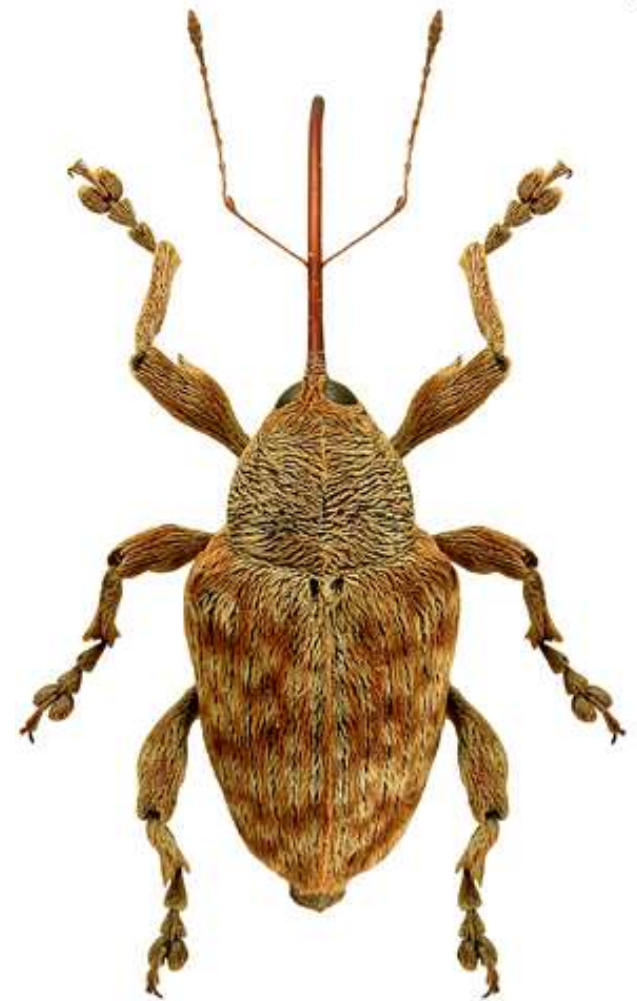
Eutrachelus temmincki
Schoenherr, 1833

Apion haematodes
Kirby, 1808

Curculionidae - nosatcovití 😊

- ca 64 000 druhů, 1100 v ČR
- chodidla 4- nebo 5-členná s malým 4. článkem
- lomená tykadla
- tělo pokryté šupinkami

Curculio pellitus
(Boheman, 1843)

Curculionidae: zástupci

ENTIMINAE 🟡

Otiorhynchus repletus
Boheman, 1843

ENTIMINAE

Phyllobius scutellaris
Redtenbacher, 1849

ENTIMINAE

Brachysomus echinatus
(Bonsdorff, 1785)

Curculionidae: zástupci

CEUTORHYNCHINAE 🟢

Mogulones andreae
(Germar, 1824)

BARIDINAE 🟡

Baris cuprirostris
(Fabricius, 1787)

LIXINAE 🟢

Lixus paraplecticus
(Linnaeus, 1758)

Curculionidae: zástupci

COSSONINAE 🚫

Melicius cylindrus
(Boheman, 1838)

SCOLYTINAE 😊

Ips typographus
(Linnaeus, 1758)

SCOLYTINAE 😊

Platypus cylindrus
(Fabricius, 1792)